

रयत शिक्षण संस्थेचे,
राजर्षी छत्रपती शाहू कॉलेज कोल्हापूर
पूर्व परीक्षा ऑक्टोबर - २०१९
बी. ए. भाग-२ सेमिस्टर - ३
भूगोल पेपर - IV साधनसंपत्तीचा भूगोल

वार व दिनांक: शुक्रवार ११ ऑक्टोबर २०१९
वेळ : ३ ते ७

एकूण गुण : ७०

सूचना : १. सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत. २. आवश्यक तेथे नकाशे व आकृत्या काढा,
३. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवतात. ४. नकाशा स्टेन्सील वापरण्यास परवानगी आहे.

प्रश्न १. खालील प्रश्नासाठी योग्य पर्याय निवडा.

१०

१. खनिजे ही कोणत्या प्रकारची साधनसंपत्ती आहे ?
अ. व्यक्तिगत   ब. पुनर्निर्मितीक्षम   क. क्षय   ड. अक्षय
२. उष्ण कटिबंधीय जंगलांना काय म्हणून ओळखले जाते ?
अ. जगाची फुफ्फुसे   ब. कार्बननिर्मिती केंद्रे   क. प्रदूषणाची उगमस्थाने   ड. विनाशाची केंद्रे
३. जंगलांचे सर्वाधिक प्रमाण कोणत्या खंडात आहे ?
अ. आशिया   ब. युरोप   क. उत्तर अमेरिका   ड. दक्षिण अमेरिका
४. भारतातील पर्जन्यछायेच्या प्रदेशात कोणत्या प्रकारची वने आहेत ?
अ. सदाहरित   ब. निमसदाहरित   क. पानझडी   ड. दलदलयुक्त
५. खालीलपैकी सर्वात उच्च प्रतीचा दगडी कोळसा कोणता आहे ?
अ. अन्थ्रासाईट   ब. बिटूमिनस   क. लिग्नाईट   ड. पीट
६. खनिजतेलाच्या उत्पादनात सर्वाधिक वाटा कोणत्या राष्ट्राचा आहे ?
अ. यु.एस.ए.   ब. कुवेत   क. इराण   ड. इराक
७. नद्यांच्या खोऱ्यामध्ये लोकसंख्येची घनता किती असते ?
अ. अति कमी   ब. दाट   क. मध्यम   ड. कमी
८. पर्यावरण संरक्षणासाठी मानवाची कृती कशी असावी ?
अ. स्वार्थी   ब. उपभोगाची   क. शाश्वततेची   ड. शोषण करणारी
९. दुष्काळी भागामध्ये जलसंधारणाचा यशस्वी प्रयोग राळेगणसिद्धी येथे कोणी केला ?
अ. सुंदरलाल बहुगुणा   ब. अण्णा हजारे   क. मेघा पाटकर   ड. विजय भटकर
१०. 'शाश्वत विकास' या संकल्पनेचे जनक कोणास म्हटले जाते ?
अ. निकोला टेस्ला   ब. डॉ. ब्रिनाथ   क. हेगरखंड   ड. रौस्ताव्ह

प्रश्न २. खालीलपैकी कोणत्याही चार टीपा लिहा.

२०

- अ. साधनसंपत्ती संकल्पना   ब. साधनसंपत्ती भूगोलाचे महत्व
- क. मानवी संसाधने – उपयोजन   ड. शाश्वत विकास
- इ. छायापद्धतीचे नकाशे   ई. सममूल्य नकाशा

प्रश्न ३. अ. साधनसंपत्ती भूगोलाची व्याख्या सांगून व्याप्ती स्पष्ट करा.   किंवा

१०

ब. जलसाधनसंपत्ती म्हणजे काय? जलसाधनसंपत्तीचे वितरण स्पष्ट करून जलसंपत्तीच्या समस्या लिहा.

प्रश्न ४. अ. उर्जासाधनसंपत्तीचे वितरण आणि उपयोजन स्पष्ट करा.   किंवा

१०

ब. वनसाधनसंपत्तीचे महत्व सांगून वनसंवर्धनाचे शाश्वत उपाय लिहा.